

Тема 8. Технології корегування політичних ризиків і конфліктів

Дисципліна «Технології корегування політичного процесу»
ОПП

052.00.02 "Політичні технології та консультування"
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Лектор – Пояркова Тетяна,
завідувач кафедри політології та
соціології КСУБГ

ПРИКЛАДНА ПОЛІТОЛОГІЯ

- це сукупність теоретичних моделей, методологічних принципів, методів і процедур дослідження, а також політичних технологій, конкретних програм і рекомендацій, орієнтованих на практичне застосування, досягнення реального політичного ефекту.

ПРИКЛАДНА ПОЛІТОЛОГІЯ завжди проблемно «орієнтована» або ж «орієнтована на клієнта».

ПОЛІТИЧНЕ ПОЛЕ ЯК ІГРОВИЙ ПРОСТІР

- Політичне поле – це простір стратегічних можливостей, на які претендують учасники політичного процесу.
- У політичному полі відбувається постійна боротьба: з одного боку – за монополію розробки та поширення принципу розподілу соціального миру, а з іншого – за монополію влади над органами державної влади.

Політична гра...

Вузьке визначення

- Це своєрідна закрита система, що має свої особливості.
- Завжди відбувається в доволі обмеженому просторі, до якого потрапити дуже складно.
- Це інший світ, який протиставляється світу повсякденності.
- Всередині системи гри діють власні особливі правила, своя мова, зрозуміла лише гравцям, певні знаки, раціональність, які доступні лише їм та творцям гри.

Альтернативний погляд Широке визначення політичної гри...

- Політика і є грою, що визначається самою подвійною природою людини, яка поєднує тваринну складову із соціальними правилами виживання, утвореними внаслідок засвоєння простору та часу.

Selye H. *Stress of My Life: A Scientist's Memoirs*. New York: Van Nostrand Reinhold Company; 1979.

Selye H. *The Stress of Life*. New York: McGraw-Hill Book Company; 1956.

Едвард Луї́ Бернейз (22 листопада 1891 – 9 березня 1995)

- Батько PR
- Автор книги зі зв'язків із громадськістю - «Кристалізація громадської думки».
- Співпраця з [Procter & Gamble](#), American Tobacco Company, the United Fruit Company, [General Electric](#), Dodge Motors.

**“Горизонт сприйняття світу – визначає
життєвий успіх.
Але більшість тільки думає, що має
власні думки.”**

Наслідки... Від гумору до ...

до жахів...

Типології технологій корегування політичних ризиків і конфліктів

***Політичний ризик ...

- це виклик, що ставить під сумнів здатність політичної системи вижити.
- є ознакою дисфункційності політичної системи, що унеможлиблює системну здатність:
  - верифікувати системні загрози;
  - накопичувати досвід і формувати алгоритм протидії політичним ризикам;
  - використовувати вироблені алгоритми подолання ризиків.

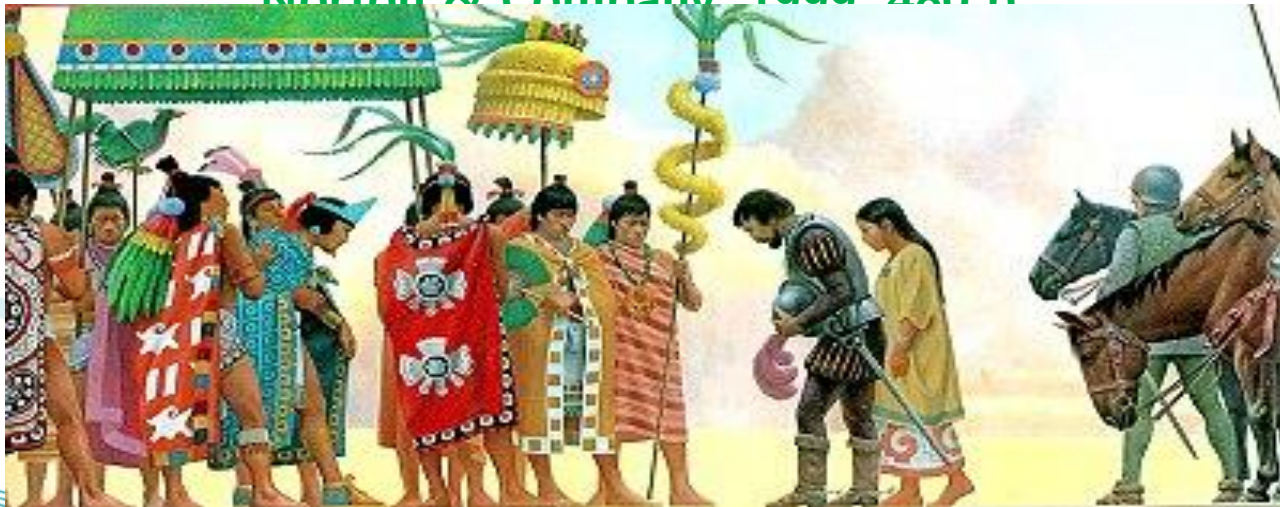
Типології технологій корегування політичного процесу засновуються на

- *ресурсах системи;
- ***спрямованості на внутрішньосистемні виклики або позасистемні ризики.

Політичний ресурс

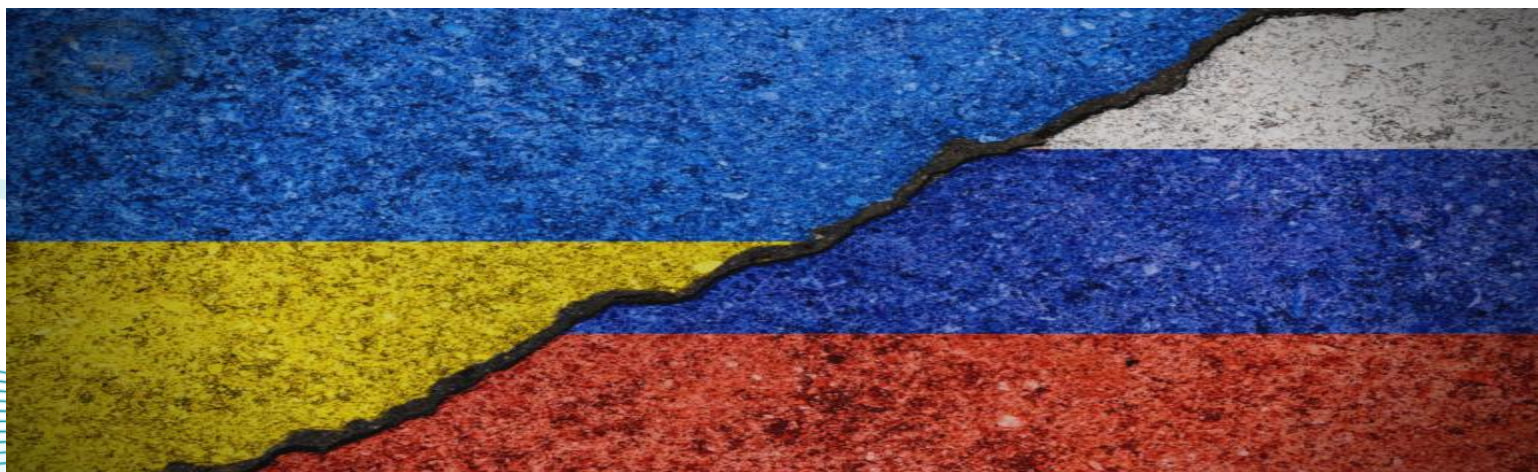
- все, що дозволяє політичній системі
ВИЖИТИ

[Diamond Jared M. Guns, Germs, and Steel: The Fates of Human. W. W. Norton & Company: 1999. 480 p.](#)

Російсько-українська війна як приклад застосування технології корегування політичного процесу

Війна

- - це базис організації всіх сучасних суспільств.
- - це реакція на зміни в організації виробництва, технологічному супроводі та підставах для легітимації влади.

Mcluhan M., Fiore Q., Age1 J. War and Peace in the Global Village. 1968.

“Сучасні війни”

ведуться:

- ***зброєю Другої світової війни;**
- *** за контроль над демографічними потоками.**

Перемагає той бік, який має переваги в інформаційній зброї та створює більш привабливу картинку у світових ЗМІ.

[Kaldor Mary. New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era. Stanford University Press; 2012. 280 p.](#)

Гібридний режим пострадянського простору

- - це політична система, яка значною мірою поєднує деякі демократичні і авторитарні елементи;
- має свою власну чітку динаміку, не зумовлену простим поєднанням демократії та автократії;
- демонструє тривалість і продуктивність долати не тільки поточні виклики, а й ефективно виходити з кризового стану.

Hale Henry E. Eurasian politics as hybrid regimes: The case of Putin's Russia Journal of Eurasian Studies. Volume 1, Issue 1, January 2010, Pages 33-41

<https://doi.org/10.1016/j.euras.2009.11.001>

Сутність гібридних режимів пострадянського простору

- Це патрон-клієнтські відносини, які нагадують за своєю будовою піраміду, на вершині якої перебуває головний покровитель.
- Покровитель, який знаходиться на вершині «піраміди» окремих осіб та організацій і розподіляє між ними ресурси та покарання. на основі систематичного моніторингу тих, хто перебуває на нижніх рівнях піраміди.
- На основі патрон-клієнтських відносин формується «вертикаль влади» (що охоплює сукупність "субпатронів"), які контролюють різні нижні рівні піраміди, здійснюють державне управління і підпорядковуються головному патрону.

Стійкість гібридних режимів пострадянського простору

- Поки не виникає проблем із наступністю, такі системи можуть бути надзвичайно стабільними та існувати роками, навіть за наявності різноманітних криз.
- Політичні діячі, що провели змагальні вибори, зазвичай розглядаються як довічні правителі.

- **вступлять у війну з більшою ймовірністю, ніж демократії або автократії.**

1. РФ як гібридний режим

Особливості

- * Керування здійснюється переважно через складну мережу патронно-клієнтських відносин.**
- ** Проте в публічній сфері формальним механізмом отримання, збереження та утримання найбільш впливових постів у країні є регулярні вибори. Це означає, що реальним опозиційним партіям дозволено існувати і принаймні деяким із них дозволено брати участь у цих виборах.**

2.РФ як гібридний режим

- Ґрунтується на «адміністративному ресурсі» як підставі для політичних угод у вигляді конкретних обіцянок, особистих стимулів і приватних вигод (стимулювання виплатами з державного бюджету, робочі місця, можливості отримання приватного доходу, хабарі, допомога у вирішенні місцевих проблем, допомога родичам тощо) або явних чи прихованих загроз конкретним структурам та особам.

3.РФ як гібридний режим

- Влада правлячої еліти («вертикаль влади») поєднує публічний і непублічний світи.
- Це, у свою чергу, призводить до збільшення способів і каналів тиску (корупція, шантаж, хабарі), використання яких розширює можливості залишитися при владі і досягти мети.

4. РФ як гібридний режим

- Функціональність політичного режиму РФ залежить від громадської думки набагато більше, ніж при авторитарному режимі.
- Принциповою відмінністю від демократичних режимів є залежність легітимності гібридного режиму пострадянського простору від здатності маніпулювати/шахраювати результатами виборів, забезпечуючи у такий спосіб єдність еліти і переконуючи електорат у власній силі.

Російський варіант корегування політичного процесу

- є невід'ємним від зовнішньої агресії;
- засновується на створенні образу ворога зовні системи;
- супроводжується світоглядною пропозицією – ідеологічним конструктом “Русский мир”.

1. "Русский мир"

- – це засіб корегування світогляду росіян на основі:
  - *** творення нової солідарності поза межами території засобами фальшування історії;
  - *** компенсації наслідків політичного приниження, економічного занепаду, культурного нігілізму та загального хаосу після поразки в холодній війні та розпаду СРСР;
  - *** прагнення до виправдання військового вторгнення на територію незалежної України та системного терору проти мирного населення.

2. "Русский мир"

- – це дегуманізація українців;
- – засіб легітимізації влади, що здійснює геноцид;
- – світоглядне виправдання нецивілізованої поведінки росіян під час російсько-української війни.

Якими повинні бути наші технологічні кроки для перемоги над РФ?

1. Пошук нової ресурсної бази для виживання.
2. Відмова від очікувань допомоги.
3. Поширення власного бачення історії та сьогодення для формування привабливої картини сприйняття українців як таких, що здатні будь-що перемагати.
4. Кардинальні зміни у сприйнятті горизонту подій.
5. Усвідомлення того, що еліти в гібридних режимах пострадянського простору розглядають власний соціум, що здатен критично мислити, як ворожий.
6. Розбудова України для її дітей (незалежно від віку).

Джерела

- **Poiarkova T. Russian-Ukrainian War as the Strategy of Ukrainian Statehood Destruction // Studia Politologica Ucraino-Polona. Випуск 7. Житомир-Київ-Краків : ФОР Євенок О. О., 2017. С.114-121.**
- **Poiarkova T. Ukrainian Fronts of «New Modern War» // Вісник Маріупольського державного університету. Збірник наукових праць. Серія: Історія. Політологія. Випуск 18. 2017. С. 304-312.**
- **Poiarkova T. MIGRATIO FLOWS AT OCCUPIED TERRITORIES OF UKRAINE AS A MEANS OF «NEW» WARFARE // Вісник Маріупольського державного університету. Збірник наукових праць. Серія: Історія. Політологія. Випуск 21. 2018. С. 218-227.**
- **Пояркова Т., Плотницька І. Еволюція патрон-клієнтських стосунків у СРСР. Ідеологія і політика. № 3(14). 2019. С. 11-20.**
- **Poiarkova Tetiana. "Others" in the Ukrainian Society as a Result of the Modern Russian-Ukrainian War. European Journal of Sustainable Development (2022), 11, 1, 20-30. ISSN: 2239-5938 Doi:10.14207/ejsd.2022.v11n1p20 |**

ДЯКУЄМО!
